

Examen VMBO-GL en TL

2012

tijdvak 1
dinsdag 22 mei
9.00 - 11.00 uur

maatschappijleer 2 CSE GL en TL

Bij dit examen hoort een bijlage.

Dit examen bestaat uit 46 vragen.

Voor dit examen zijn maximaal 65 punten te behalen.

Voor elk vraagnummer staat hoeveel punten met een goed antwoord behaald kunnen worden.

Meerkeuzevragen

Schrijf alleen de hoofdletter van het goede antwoord op.

Politiek en beleid

tekst 1

Haagse bouwplannen tijdelijk in de ijskast

De gemeente moet bezuinigen, ook op bouwplannen in de stad. Het college van Burgemeester en Wethouders heeft een keuze gemaakt welke projecten doorgaan en welke worden uitgesteld. De gemeenteraad beslist over de voorstellen op 28 oktober.

naar: De Stadskrant van 20 oktober 2010

- 1p 1 Het tot stand komen van een politiek besluit kent vier fasen. In welke fase bevindt zich de besluitvorming over de bouwplannen in tekst 1?
- A fase 1: noemen van wensen/het (h)erkennen van het probleem als politiek probleem
 - B fase 2: vergelijken of afwegen van wensen of behoeften: de politiek komt met oplossingen
 - C fase 3: het nemen van besluiten
 - D fase 4: het uitvoeren van besluiten
- 1p 2 Wie of wat vormt of vormen het dagelijks bestuur van de gemeente?
- A de burgemeester
 - B de gemeenteraad
 - C de wethouders
 - D het college van B en W

- 3p 3 Hieronder staan vijf politieke stromingen:
- 1 de christendemocratische stroming
 - 2 de ecologische stroming
 - 3 de liberale stroming
 - 4 de rechts-extremistische stroming
 - 5 de sociaaldemocratische/socialistische stroming
- Geef van elk van de volgende politieke partijen aan tot welke politieke stroming de partij gerekend kan worden: CDA, GroenLinks, Partij voor de Dieren, SGP, SP, VVD.

Doe het zo: neem het onderstaande over en vul het antwoord aan met het juiste nummer.

CDA: ...

GroenLinks: ...

Partij voor de Dieren: ...

SGP: ...

SP: ...

VVD: ...

Let op: niet alle vijf de genoemde stromingen komen in het antwoord voor.

tekst 2

Wilders wil koningin buiten regering plaatsen

PVV-leider Geert Wilders vindt dat de grondwet moet worden gewijzigd om koningin Beatrix als staatshoofd buiten de regering te plaatsen. Hij wil slechts een ceremonieel koningschap, zoals in Scandinavische landen traditie is. In de loop van 2011 zal hij een wetsvoorstel indienen om de grondwet te wijzigen.

naar: www.pvv.nl van 9 december 2010

- 1p 4 Parlementsleden hebben een aantal rechten om hun taken te kunnen uitvoeren. Van welk recht wil Geert Wilders gebruik maken in tekst 2?
van
- A het recht om moties in te dienen
 - B het recht van amendement
 - C het recht van initiatief
 - D het recht van interpellatie
- 2p 5 In tekst 2 lees je dat de PVV wil dat de koningin alleen nog haar ceremoniële taken behoudt.
→ Noem **twee niet**-ceremoniële taken die de koningin nu heeft.

afbeelding 1

bron: www.refdag.nl van 23 juni 2011

Bekijk afbeelding 1.

- 1p 6 Op de foto zie je minister-president Rutte met twee andere Europese leiders: de Franse president Sarkozy en de Duitse bondskanselier Merkel. De foto is gemaakt tijdens een EU-top in Brussel. Hoe heet het Europees bestuursorgaan waarin onder andere deze Europese leiders vergaderen?
- A de Europese Commissie
 - B de Europese Raad
 - C de Raad van de Europese Unie
 - D het Europees Parlement

- 2p 7 Er zijn in Nederland voorstanders en tegenstanders van het houden van een referendum.
Hieronder staat een aantal beweringen over een referendum:
- 1 Alleen over eenvoudige kwesties kan een referendum worden gehouden.
 - 2 Burgers kunnen alleen kiezen uit 'ja' of 'nee' als antwoord.
 - 3 Door het houden van referenda (meervoud van referendum) zal het vertrouwen van de burgers in de politiek toenemen.
 - 4 Een referendum geeft het kabinet meer macht.
 - 5 Een referendum vergroot de afstand tussen kiezers en politici.
 - 6 Kiezers hebben via een referendum direct invloed op het politieke proces.
- Welke twee beweringen kunnen voorstanders van een referendum als argument aanvoeren?
Kies **twee** nummers uit bovenstaand rijtje.

tekst 3

Twintig weken verlof

Vrouwen moeten van een grote meerderheid in het Europees Parlement recht krijgen op twintig weken zwangerschapsverlof. De parlementariërs gunnen jonge vaders twee weken betaald verlof. Of het Europees Parlement zijn zin krijgt, is zeer onzeker. Daaraan moet(en) eerst ... goedkeuring geven, en die is/zijn zeer verdeeld. De verlofregelingen rondom zwangerschap en geboorte verschillen nu sterk per lidstaat. In Nederland krijgen vrouwen zestien weken verlof.

naar: de Volkskrant van 21 oktober 2010

- 1p 8 Wat moet er op de puntjes in tekst 3 worden ingevuld?
- A alle parlementen van de landen die lid zijn van de EU
 - B de Europese Commissie
 - C de ministers van Sociale Zaken van de EU-landen
 - D meer dan de helft van de parlementen van de EU-landen
- 1p 9 Uit hoeveel leden bestaat het Nederlandse **parlement**?
- A 150
 - B 200
 - C 225
 - D 250

tekst 4

Rotterdam voelt niet voor selectief fouilleren

De Rotterdamse politiek voelt niets voor het voorstel van Leefbaar Rotterdam om de politie "risicogroepen als Antilliaanse jonge mannen" te laten fouilleren. Een meerderheid noemde het zeer bezwaarlijk dat de politie op basis van afkomst, sekse, nationaliteit of huidskleur zou mogen fouilleren. Ook burgemeester Ahmed Aboutaleb noemde het selectief fouilleren onnodig en risicovol. Volgens hem kunnen mensen selectief fouilleren als racistisch ervaren. Daardoor kan selectief fouilleren in strijd zijn met

naar: www.nu.nl van 9 september 2010

- 1p 10 Wat moet er op de puntjes in tekst 4 worden ingevuld?
- A artikel 1 van de grondwet
 - B de vrijheid van vergadering
 - C het recht op onaantastbaarheid van het lichaam
 - D het recht op privacy

tekst 5

Spoeddebat over vastgebonden gehandicapte

De Tweede Kamer houdt binnenkort een spoeddebat over een 18-jarige bewoner van een instelling voor verstandelijk gehandicapten. De PvdA wil het debat naar aanleiding van een uitzending van het actualiteitenprogramma *Uitgesproken EO*. Het tv-programma stelt dat de 18-jarige jongen al drie jaar niet meer in de buitenlucht is geweest en elke dag met een tuigje en een riem aan de muur wordt geketend. Zijn kamer zou veel weg hebben van een isoleercel.

naar: www.ad.nl van 18 januari 2011

Lees tekst 5.

- 1p 11 De PvdA wil een debat naar aanleiding van een actualiteitenprogramma van de EO. Daarmee vervult de EO een speciale functie van de massamedia voor de politieke besluitvorming. Welke functie van de massamedia is dat?
- A bijdrage leveren aan de meningsvorming van de burgers
 - B burgers informeren over het overheidsbeleid
 - C onderwerpen aandragen voor de politieke agenda
 - D politici controleren

tekst 6

EU zet deur verder open voor Kroatië

Kroatië is een stap verder op weg naar het lidmaatschap van de Europese Unie. De onderhandelingen met het land zijn in de laatste fase beland, zei de eurocommissaris voor Uitbreiding, Stefan Füle, gisteren.

Kroatië zou het 28ste lid van de Europese Unie worden. Maar het is nog onduidelijk wanneer dat gebeurt, gezien de toenemende tegenzin in sommige lidstaten tegen uitbreiding van de Unie.

bron: Het Parool van 10 november 2010

- 1p 12 Zoals je in tekst 6 kunt lezen, staat niet iedereen positief tegenover de uitbreiding van de Europese Unie door de toetreding van Kroatië.
→ Geef een argument **tegen** de toetreding van Kroatië tot de Europese Unie.

tekst 7

Uitgangspunt

We moeten samen zorgen voor een goede samenleving. Beslissingen moeten we nemen op de plekken die daar het meest geschikt voor zijn. En taken moeten uitgevoerd worden door de organisaties of mensen die daar het meest geschikt voor zijn. Bijvoorbeeld in het gezin, in vakbonden of werkgeversorganisaties, in het bedrijfsleven of bij de gemeente. Zo voorkom je een betuttelende overheid.

naar: www.cda.nl van 19 april 2011

- 1p 13 Over welk uitgangspunt van het CDA gaat tekst 7?
over
- A gespreide verantwoordelijkheid
 - B harmonie
 - C particulier initiatief
 - D rentmeesterschap

tekst 8

Sportpark in Amsterdamse wijk IJburg veel te klein

Het ernstige tekort aan sportvoorzieningen in het Diemerpark in Amsterdam IJburg staat weer op de politieke agenda. Dit is mede te danken aan gemeenteraadslid Evelien van Roemburg van GroenLinks, die het sportpark eind 2010 met Brian Benjamin (VVD) bezocht. Dat gebeurde naar aanleiding van de brief die de sportclubs stuurden aan de gemeente. Van Roemburg schrok zo van de situatie dat ze direct een ... indiende.

In haar ... , door een ruime meerderheid aangenomen, dringt ze er bij het college van B&W op aan een oplossing te zoeken voor het enorme tekort aan velden en bijbehorende accommodaties. Van Roemburg: "Tijdens de rondleiding dacht ik: mijn hemel. De sportclubs hebben samen honderden kinderen op de wachtlijst. En dat terwijl Amsterdam zoveel mogelijk Amsterdamse kinderen aan het sporten wil krijgen."

naar: de Brug van 28 januari 2011

- 1p 14 Welk woord moet twee keer worden ingevuld op de puntjes in tekst 8?
- A amendement
 - B enquête
 - C motie
 - D wet

Zie tekst 8.

- 2p 15 Maatschappelijke organisaties, waaronder sportclubs, hebben verschillende machtsmiddelen om de politieke besluitvorming te beïnvloeden.
→ Noem **twee** machtsmiddelen die de sportclubs op IJburg kunnen inzetten.

tekst 9

Petitie tegen rookbeleid

Antirookclub Clean Air Now (CAN) overhandigt vandaag een petitie aan minister Edith Schippers van Volksgezondheid waarin CAN zich uitspreekt tegen de versoepeling van het rookverbod in de Nederlandse horeca.

In Nederland gold sinds de zomer van 2008 een algeheel rookverbod voor de horeca. De minister versoepelde het verbod eind vorig jaar. In kleine cafés zonder personeel mochten de asbakken weer terug op tafel.

Clean Air Now wil het kabinet "snel en krachtig duidelijk maken dat deze onzinnige maatregel meteen weer uit het regeerakkoord kan worden geschrapt".

naar: www.ad.nl van 18 januari 2011

Lees tekst 9.

- 2p 16 Clean Air Now is een belangengroep of pressiegroep. Een kenmerk van belangen- of pressiegroepen is dat die groepen bepaalde belangen nastreven.
→ Noem een **ander** algemeen kenmerk van een belangen- of pressiegroep en geef aan hoe Clean Air Now daaraan voldoet.
Doe het zo: neem het onderstaande over en vul het antwoord aan.
Kenmerk: ...
Clean Air Now voldoet daaraan want ...

Criminaliteit en rechtsstaat

tekst 10

'Criminele jongeren harder aanpakken'

Slechte regels maken een situatie erger. Dat vindt de Amsterdamse politiecommissaris Liesbeth Huyzer als het gaat om criminele jongeren. Zij vindt dat die harder aangepakt moeten worden en op dezelfde manier gestraft moeten worden als volwassenen.

naar: 7days van 28 april 2009

- 1p 17 Van wat voor beleid is de Amsterdamse politiecommissaris voorstander volgens tekst 10?
- A lik-op-stukbeleid
 - B preventief beleid
 - C repressief beleid

tekst 11

Misdaad blijft verborgen

Criminaliteit in Nederland blijft voor een groot deel verborgen, omdat slachtoffers het niet melden. Dat stelt het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS). Slechts een derde van alle delicten wordt gemeld. In ruim een kwart van de gevallen doen burgers ook daadwerkelijk aangifte.

Vooraf bij bedreigingen en seksuele delicten doen slachtoffers vaak geen aangifte. Seksuele delicten worden slechts in 3% van de gevallen aangegeven, bij bedreigingen is dit 11%.

naar: Dagblad De Pers van 2 november 2010

Lees tekst 11.

- 1p 18 Het CBS stelt dat slechts 3% van de seksuele delicten en slechts 11% van de bedreigingen is aangegeven. Om deze conclusie te kunnen trekken heeft het CBS twee soorten onderzoeken of statistieken met elkaar vergeleken.
→ Welke **twee** onderzoeken of statistieken heeft het CBS met elkaar vergeleken?

tekst 12

De pyromaan¹⁾ van Almelo

De heer G. dacht dat een 24-jarige Almeloër van plan was een vrachtwagen in brand te steken en meende dat deze man de pyromaan van Almelo was. G. waarschuwde daarom de politie. De politie heeft de Almeloër echter niet aangehouden. Enige tijd later stond de schuur bij de woning van de vriendin van G. in brand.

Na het ontdekken van de brand ging G. met een zwaard op weg naar de straat waar de Almeloër woont, om hem te bedreigen. Onderweg werd G. door de politie aangehouden.

naar: TC Tubantia van 31 oktober 2010

noot 1 pyromaan = brandstichter

- 1p 19 Criminaliteit heeft behalve materiële ook immateriële gevolgen. Welk immaterieel gevolg van criminaliteit komt naar voren in de laatste alinea van tekst 12?
- A burgers voelen zich in hun bewegingsvrijheid beperkt
 - B gevaar voor eigenrichting
 - C gevoelens van angst en onveiligheid
 - D optreden van emotionele schade, vooral bij gewelddadige delicten

bron: www.toosenhenk.nl van september 2010

Bekijk afbeelding 2.

- 1p 20 De cartoon is gemaakt naar aanleiding van een voorstel van Leefbaar Rotterdam voor een tiplijn waar illegale vuurwapens kunnen worden gemeld. Er zijn verschillende soorten overheidsbeleid ten aanzien van criminaliteit. Onder welk soort overheidsbeleid valt het voorstel van Leefbaar Rotterdam? onder
- A jeugdbeleid
 - B preventief beleid
 - C repressief beleid
 - D vervolgingsbeleid
- 1p 21 Stel dat een verdachte om 11.00 uur 's ochtends wordt opgepakt door de politie en meegenomen wordt naar het bureau. De officier van justitie geeft geen toestemming om de verdachte langer vast te houden. Wanneer moet de politie deze verdachte dan uiterlijk weer vrijlaten?
- A om 17.00 uur 's middags
 - B om 19.00 uur 's avonds
 - C vier dagen later om 11.00 uur 's ochtends
 - D zes dagen later om 11.00 uur 's ochtends

tekst 13

Boef zoekt vrouw

Wat doet gevangenisstraf met je liefdesleven? Vrijgezelle criminelen hebben na hun gevangenisstraf niet meer of minder kans op een liefde dan even zware criminelen die er met een taakstraf of boete vanaf komen. Maar voor getrouwde criminelen verhoogt de celstraf de kans op echtscheiding met twintig procent, zo blijkt uit nieuw onderzoek van criminoloog Arjan Blokland. En dat is slecht nieuws voor de samenleving, want juist een partner houdt mensen op het rechte pad.

bron: Spits van 24 september 2010

- 1p **22** Welke maatschappelijke verklaring voor crimineel gedrag past bij de laatste zin uit tekst 13?
- A** De samenleving wordt steeds anoniemer; dat bevordert crimineel gedrag.
 - B** Er is meer gelegenheid tot het plegen van criminaliteit; dat bevordert crimineel gedrag.
 - C** Gebrek aan maatschappelijke bindingen bevordert crimineel gedrag.
 - D** Slechte levensomstandigheden bevorderen crimineel gedrag.
- 1p **23** Slechts een klein deel van de mensen dat zich schuldig maakt aan witteboordencriminaliteit komt voor de rechter.
→ Geef hier een reden voor.

tekst 14

‘Verbied de mosquito’

Mosquito's, apparaatjes die hard piepen¹⁾ en zo jongeren moeten weggagen van hangplekken, moeten verboden worden. Volgens een commissie van de Raad van Europa, die de mosquito's onderzocht, zijn de apparaten in strijd met de mensenrechten. De Raad zegt dat jongeren op die manier worden behandeld als ongedierte. Overigens kan de Raad de mosquito zelf niet verbieden.

Er is al langer gedoe om de mosquito, die onder meer in Rotterdam wordt gebruikt om hangjongeren te verdrijven. In november 2008 waarschuwde minister Ter Horst dat gemeentes een rechtszaak riskeren omdat mosquito's in strijd kunnen zijn met de grondwet.

naar: www.headlines.nos.nl van 11 maart 2010

noot 1 De hoge piepton, die de mosquito produceert, is vrijwel alleen hoorbaar voor jongeren tot ongeveer 25 jaar.

2p **24** In de rechtsstaat heeft de overheid de volgende taken:

- 1 handhaven van de rechtsorde;
- 2 beschermen en respecteren van de rechten van de burgers.

Deze twee taken van de overheid kunnen met elkaar botsen. Tekst 14 is daarvan een voorbeeld.

→ Leg aan de hand van tekst 14 uit dat taken 1 en 2 met elkaar kunnen botsen.

Doe het zo: neem het onderstaande over en vul het antwoord aan.

Taak 1 houdt in het voorbeeld van de mosquito in dat ...

Taak 1 botst met taak 2 omdat ...

tekst 15

Schimmel in supermarkt

De eigenaren van een supermarkt in Amsterdam staan voor de politierechter vanwege de uitkomsten van een aantal controles door de Voedsel en Waren Autoriteit. Zij worden onder andere verdacht van het overtreden van de Warenwet.

In de tenlastelegging staat onder andere dat de voorverpakte rijst en het rooster van de groentekoelcel waren beschimmeld. Op een snijtafel lag “bruinkleurig waterig vocht” en vanonder de snijplank kwam “een doordringende geur”.

naar: Het Parool van 3 augustus 2010

Lees tekst 15.

- 1p 25 Wie heeft het in de tenlastelegging over “een doordringende geur”?
- A de advocaat
 - B de controleur van de Voedsel en Waren Autoriteit
 - C de officier van justitie
 - D de politierechter

tekst 16

Onze partij vindt dat de basis van een veilige samenleving thuis wordt gelegd. Ouders zijn verantwoordelijk voor een goede opvoeding, zij moeten aan hun kinderen aangeven wat kan en wat niet kan. Waarden en normen moeten door ouders worden overgedragen aan kinderen.

tekst 17

De buurt is van zijn bewoners. Als het niet veilig is, spelen de kinderen niet op straat. Als je je niet veilig voelt, kun je als homo niet eens hand in hand met je partner over straat lopen. Daarom is veiligheid zo essentieel. Maar ook veiligheid is oneerlijk verdeeld. Juist kwetsbare wijken met veel lage inkomens zijn het meest onveilig.

tekst 18

In Nederland worden hele buurten geterroriseerd door probleemjongeren. Onze partij vindt dat hier keihard tegen op moet worden getreden. Onze partij heeft al meermalen aangegeven dat snelrecht consequent moet worden toegepast en jongeren dus pas weer op straat mogen terugkeren als zij hun straf hebben uitgezeten.

naar: de websites van drie politieke partijen van 17 januari 2011

- 1p 26 De teksten 16, 17 en 18 zijn afkomstig van de websites van drie verschillende politieke partijen.
- Welke tekst hoort bij welke politieke partij?
- Kies uit de volgende drie partijen: het CDA, de PvdA en de VVD.
- Doe het zo: neem het onderstaande over en vul het antwoord aan met de juiste partij.*
- tekst 16: ...
- tekst 17: ...
- tekst 18: ...

tekst 19

Mannen veroordeeld voor 1312-shirt

De politierechter in Amsterdam heeft drie Ajaxfans een geldboete opgelegd omdat ze een T-shirt droegen met een code die zich tegen de politie uitspreekt. Op het kledingstuk stonden de cijfers 1312, die volgens de volgorde in het alfabet voor ACAB staan. Dat betekent volgens het Openbaar Ministerie (OM) "all cops are bastards", oftewel: alle agenten zijn klootzakken.

Het drietal droeg de T-shirts tijdens de voetbalwedstrijd Ajax-Heracles op 18 april vorig jaar. Justitie besloot ze te vervolgen wegens belediging. De Ajaxfans moeten een boete van 330 euro betalen. Het is volgens het OM voor het eerst dat een veroordeling heeft plaatsgevonden voor de cijfercombinatie 1312. De letters ACAB leidden al eerder tot een straf.

bron: www.spitsnieuws.nl van 6 januari 2011

- 1p 27 Wat blijkt uit tekst 19?
- A Criminaliteit is een tijdgebonden begrip.
 - B De uitvoerende en de rechterlijke macht zijn niet volledig gescheiden.
 - C Het Openbaar Ministerie bepaalt in Nederland hoeveel straf iemand krijgt.
 - D Klassenjustitie: Ajax-fans worden strenger bestraft dan andere fans.

tekst 20

Het Openbaar Ministerie heeft drie jaar, waarvan zes maanden voorwaardelijk, geëist tegen een voormalige directeur van een recyclingbedrijf in Rotterdam. De man zou partijen gestolen koper en nikkel hebben opgekocht en doorverkocht.

naar: Spits van 20 januari 2011

- 2p **28** Hieronder staat een aantal begrippen om strafbare gedragingen mee aan te duiden:
- 1 diefstal
 - 2 heling
 - 3 misdrijf
 - 4 overtreding
 - 5 witteboordencriminaliteit
- Met welke twee begrippen kan het strafbare gedrag, waar de man in tekst 20 van verdacht wordt, aangeduid worden?
Kies **twee** nummers uit bovenstaand rijtje.

tekst 21

Burgernet is een uniek samenwerkingsverband tussen burgers, gemeente en politie om de veiligheid in de woon- en werkomgeving te bevorderen. Hierbij wordt gebruik gemaakt van een telefonisch netwerk van inwoners en medewerkers van bedrijven uit de gemeente.

Wilt u ook een actieve rol spelen bij de veiligheid van uw woon- en leefomgeving? Klik [hier](#) voor de deelnemende gemeenten.

bron: www.burgernet.nl van 28 december 2010

Lees tekst 21.

- 1p 29 Welke oorzaak van criminaliteit past bij de oproep van Burgernet?
- A de armoede en werkloosheid in de samenleving
 - B het anoniemer worden van de samenleving
 - C persoonlijkheidskenmerken, zoals impulsiviteit

tekst 22

Opa kan het smokkelen niet laten

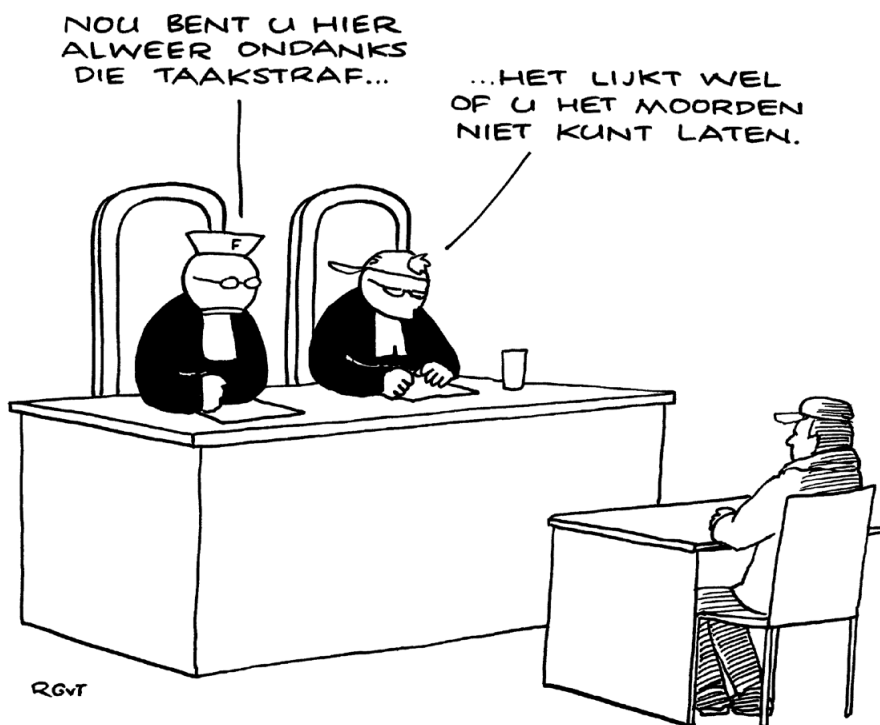
Een 77-jarige Oostenrijker kan het drugssmokkelen niet laten. Bij zijn 23e veroordeling beloofde hij de rechter nog dat hij echt zou ophouden, maar nu heeft de 'drugsopa' weer de handboeien om gekregen. De politie beschuldigt hem ervan dat hij vijftig keer drugs heeft vervoerd van Amsterdam naar Wenen.

bron: www.tctubantia.nl van 15 december 2010

- 1p 30 Van welk verschijnsel is er sprake in tekst 22?
- A beeldvorming
 - B georganiseerde criminaliteit
 - C heling
 - D klassenjustitie
 - E recidive

afbeelding 3

FOKKE & SUKKE ZIJN NIET BOOS MAAR WEL TELEURGESTELD

bron: www.foksuk.nl van 25 maart 2011

Bekijk afbeelding 3.

- 2p 31 Straffen worden met bepaalde doelen opgelegd, bijvoorbeeld met het doel de dader of anderen af te schrikken.
→ Welk **ander** doel van straffen is volgens de 'rechters' Fokke en Sukke met de taakstraf in ieder geval **niet** bereikt?
Geef een verklaring voor je antwoord.

tekst 23

Wat is de Hoge Raad?

De Hoge Raad der Nederlanden is de hoogste gerechtelijke instantie in Nederland. Wie het niet eens is met een uitspraak van het gerechtshof, kan in de meeste gevallen beroep aantekenen bij de Hoge Raad der Nederlanden.

bron: www.rijksoverheid.nl van 17 april 2011

Lees tekst 23.

- 1p 32 Wie kunnen er beroep aantekenen bij de Hoge Raad?
- A de advocaat en het slachtoffer
 - B de officier van justitie en de verdachte
 - C de officier van justitie en het slachtoffer
 - D het slachtoffer en de verdachte

tekst 24

Celstraf en jeugd-tbs

In de zaak B. is woensdag een 16-jarige jongen tot twintig maanden jeugddetentie en jeugd-tbs veroordeeld. Een 20-jarige man kreeg tien maanden cel, waarvan vijf voorwaardelijk. Een 18-jarige vrouw kreeg 200 uur werkstraf.

naar: www.omroepgelderland.nl van 23 maart 2011

Lees tekst 24.

- 1p 33 De rechter kan hoofdstraffen, bijkomende straffen en maatregelen opleggen aan een verdachte.
Wat heeft de rechter in de zaak B. opgelegd?
- A drie hoofdstraffen en een bijkomende straf
 - B drie hoofdstraffen en een maatregel
 - C een hoofdstraf, een bijkomende straf en twee maatregelen
 - D een hoofdstraf, twee bijkomende straffen en een maatregel
 - E twee hoofdstraffen, een bijkomende straf en een maatregel
- 2p 34 In de wet zijn de rechten van een verdachte vastgelegd. Sommige rechten hebben specifiek betrekking op de rechtszitting, zoals het recht op een eerlijk proces voor een onpartijdige rechter.
→ Noem **twee** rechten die een verdachte al heeft bij aanhouding of vervolging.

Analyse maatschappelijk vraagstuk: armoede in Nederland

Bij de beantwoording van de vragen 35 tot en met 46 maak je gebruik van de teksten 1 tot en met 6 in het tekstboekje.

Lees tekst 1.

- 4p **35** Armoede in Nederland is een maatschappelijk vraagstuk. Iets is een maatschappelijk vraagstuk als het voldoet aan een aantal kenmerken. Eén van deze kenmerken is bijvoorbeeld dat er sprake moet zijn van een sociaal probleem, dat wil zeggen dat het moet gaan om een situatie die veel mensen onwenselijk vinden.

→ Welke **twee andere** kenmerken van een maatschappelijk probleem komen in tekst 1 naar voren?

Geef van beide kenmerken een voorbeeld of citaat uit tekst 1.

Doe het zo: neem het onderstaande over en vul het antwoord aan.

Kenmerk 1: ...

Een voorbeeld/citaat uit tekst 1 is: ...

Kenmerk 2: ...

Een voorbeeld/citaat uit tekst 1 is: ...

Lees van tekst 1 de regels 6 tot en met 10.

- 1p **36** Een maatschappelijk vraagstuk als het armoedeprobleem kun je bekijken vanuit verschillende invalshoeken.

Welke invalshoek kun je herkennen in de regels 6 tot en met 10 van tekst 1?

- A** de politiek-juridische invalshoek
- B** de sociaal-culturele invalshoek
- C** de sociaal-economische invalshoek
- D** de veranderings- en vergelijkende invalshoek

Lees tekst 2.

- 2p **37** Nederland is een verzorgingsstaat. In een verzorgingsstaat heeft de overheid de taak om voor een aantal zaken te zorgen.

Hieronder staat een aantal taken van de overheid:

- 1 De overheid dient de grondrechten zoals godsdienstvrijheid te garanderen.
- 2 De overheid dient te zorgen voor collectieve voorzieningen zoals gezondheidszorg en onderwijs.
- 3 De overheid is verantwoordelijk voor de openbare orde.
- 4 De overheid is verantwoordelijk voor een minimumniveau van bestaanszekerheid van alle burgers.

Op basis van tekst 2 zou je kunnen zeggen dat de overheid moeite heeft om één van bovenstaande taken te vervullen.

→ Welke taak is dit?

Kies een nummer uit bovenstaand rijtje.

Licht je antwoord toe met behulp van een verwijzing naar tekst 2.

Doe het zo: neem het onderstaande over en vul het antwoord aan.

Nummer ...

Dit blijkt uit tekst 2, omdat daarin staat dat ...

Zie tekst 1 en 2.

- 1p **38** Er zijn verschillende theorieën over de beïnvloeding van mensen door de massamedia. Tekst 1 en 2 besteden aandacht aan onderzoeksrapporten van SCP/CBS en van de gezamenlijke kerken in Nederland. Vervolgens komt het probleem onder de aandacht van de politiek en het grote publiek.

Welke beïnvloedingstheorie is hier van toepassing?

- A de agendatheorie
- B de injectienaaldtheorie
- C de theorie van de media als betekenisgever
- D de theorie van de selectieve perceptie

Zie tekst 1.

- 1p **39** De informatie die we via de media krijgen, kan meer of minder betrouwbaar zijn. Waarom is de informatie in tekst 1 betrouwbaar?

- A De gegevens berusten op controleerbare feiten.
- B Er wordt een mening gegeven over de gevolgen van het armoedevraagstuk.
- C In de tekst is sprake van hoor en wederhoor.
- D In de tekst wordt een vergelijking gemaakt met vroeger.

Lees tekst 3.

- 2p **40** In tekst 3 staat de mening van een politieke partij over armoede en armoedebestrijding.
- Van welke politieke partij is tekst 3 afkomstig?
Kies uit de volgende politieke partijen: het CDA, de PvdA, de SGP en de VVD.
Verklaar je antwoord met een politiek uitgangspunt van de stroming waar deze partij toe behoort.
- Doe het zo: neem het onderstaande over en vul het antwoord aan.*
Politieke partij: ...
Uitgangspunt: ...

Lees tekst 4.

- 2p **41** Het bestuur van de Europese Unie bestaat uit verschillende organen. Tekst 4 is afkomstig van de Europese Commissie.
- Welke twee beweringen over de Europese Commissie zijn juist?
Kies **twee** nummers uit onderstaand rijtje.
- De Europese Commissie
- 1 behartigt de belangen van de afzonderlijke lidstaten.
 - 2 behartigt de belangen van de EU in haar geheel.
 - 3 controleert de Raad van Europa.
 - 4 controleert het Europees Parlement.
 - 5 doet rechterlijke uitspraken over zaken die onder de EU vallen.
 - 6 is het dagelijks bestuur van de EU.
 - 7 is het hoogste besluitvormende orgaan van Europa.

Zie tekst 4.

- 1p **42** 2010 is uitgeroepen tot het Europees jaar van de bestrijding van armoede en sociale uitsluiting. Een aandachtspunt in dat jaar was onder andere het tegengaan van stereotypen van armoede.
- Stel dat iemand heeft onderzocht hoe stereotypering van mensen die in armoede leven kan worden tegengegaan.
- Vanuit welke invalshoek heeft hij of zij dan onderzoek naar het armoedeprobleem gedaan?
vanuit de
- A politiek-juridische invalshoek
 - B sociaal-culturele invalshoek
 - C sociaal-economische invalshoek
 - D veranderings- en vergelijkende invalshoek

Zie tekst 4.

- 1p **43** De EU en haar voorloper de Europese Gemeenschap hebben van oorsprong twee doelen.
- Welk van deze doelen wordt nagestreefd met het Europees jaar van de bestrijding van armoede en sociale uitsluiting?
- A garanderen van politieke rechten van de EU-burgers
 - B tegengaan van discriminatie
 - C verbeteren van de veiligheid
 - D verhogen van de welvaart

- Lees tekst 5.*
- 2p **44** Leg uit dat de docusoap 'De Frogers: Effe Geen Cent Te Makken' een vorm van infotainment is.
Gebruik hiervoor gegevens uit tekst 5.
Leg eerst uit wat infotainment is.
Doe het zo: neem het onderstaande over en vul het antwoord aan.
Infotainment is ...
De kenmerken van infotainment zijn van toepassing op deze docusoap omdat ...
- Zie tekst 5.*
- 2p **45** De docusoap 'De Frogers: Effe Geen Cent Te Makken' was een kijkcijferhit. Naar de eerste aflevering keken ruim 1,6 miljoen mensen. Het programma werd uitgezonden door RTL4.
→ Wat is het doel van commerciële omroepen?
Leg aan de hand van dit doel uit waarom hoge kijkcijfers belangrijk zijn voor een commerciële omroep als RTL4.
Doe het zo: neem het onderstaande over en vul het antwoord aan.
Het doel van commerciële omroepen is ...
Om dit doel te bereiken zijn hoge kijkcijfers belangrijk want ...
- Lees tekst 6.*
- 2p **46** Stel je bent het eens met persoon A, een aanhanger van het socialisme, of met persoon B, een aanhanger van het liberalisme.
→ Leg uit waarom je het eens bent met persoon A of met persoon B.
Je moet daarbij uitgaan van een uitgangspunt of een waarde van de politieke stroming waartoe de door jou gekozen persoon behoort.
Doe het zo: neem het onderstaande over en vul het antwoord aan.
Eens met persoon ...
Uitgangspunt of waarde passend bij de politieke stroming: ...
Uitleg: ...

Bronvermelding

Een opsomming van de in dit examen gebruikte bronnen, zoals teksten en afbeeldingen, is te vinden in het bij dit examen behorende correctievoorschrift, dat na afloop van het examen wordt gepubliceerd.